

Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

Tábor 29.10.2012
čj. SRS 047273/2012

Oblastní odbor SRS
Purkyňova 2533
390 02 Tábor

Zpráva č. 19 oblastního odboru TÁBOR o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 24.9.-28.10.2012

1. Počasí

Koncem září bylo převážně polojasno až jasno, téměř beze srážek, s ranními teplotami 8 – 12 °C. V průběhu října převládalo polojasno až zataženo s ranními mlhami a slabými dešťovými přeháňkami, ranní teploty se pohybovaly v rozmezí 4 až 8 °C. Dne 11. října v Prachaticích klesla teplota při vyjasnění až k nule. Během 42. a 43. týdne panovalo inverzní počasí, kdy ve vyšších polohách bylo tepleji a jasno, oproti nižším polohám, kde bylo mlhavo a chladněji, v odpoledních hodinách docházelo, po rozplynutí mlh, k vyjasnění, slunečnímu svitu a oteplení. V okrese Jihlava dne 26 a 27. října napadla první sněhová pokrývka až 10 cm, ranní teploty byly naměřeny až 3 stupně pod bodem mrazu. Dne 27. a 28. října zasáhly území okresu Jindřichův Hradec nízké teploty pohybující se okolo bodu mrazu, nastalo husté sněžení. Napadlo cca 3 cm sněhu. Sníh drží, zatím netaje.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Ve sledovaném období převážně sušší, teplé počasí umožnilo dobré provedení podzimních polních prací (orba, setí ozimů, sklizeň brambor a silážní kukuřice). Do půli října byla ukončena sklizeň brambor, na listopadovou sklizeň čeká několik hektarů zrnové kukuřice v okrese Jihlava (k.ú. Dobrouťov 530 m nad mořem). Ozimé obiloviny se nachází ve fázi 2 listů až 2 odnoží a jsou v dobrém zdravotním stavu, porosty jsou ošetřeny herbicidy určenými k podzimním aplikacím, poslední herbicidní aplikace se dodělávají. Porosty řepky ozimé mají převážně silný kořenový krček, místy se nacházejí porosty přerostlé - metlovité listy až do výšky 40 cm nad povrch půdy (některé plochy byly seté již 10.8.2012). Výskyt hraboše polního převážně se slabým, lokálně se středním výskytem (do 200 užívaných nor/ha, zejména v TTP a jetelovinách, výhrabky tvořící kola v porostech řepky ozimé).

OBILNINY

PŠENICE OZIMÁ (RF 13-19 BBCH)

Porosty pšenice se nacházejí v rozmezí od 3. listu do 9. a více vyvinutých listů. Všechny porosty jsou vyrovnané. Zatím nebyl zaznamenán výskyt chorob.

Střední výskyt **kříška polního (*Psammotettix alienus*)** zaznamenán v okrese Písek (Podolí II, 18.10.), slabý výskyt zaznamenán v okrese Jindřichův Hradec (Řípec, 18.10., Pleše, 3.10.), v okrese Tábor (Záhostice, 26.10., Hodětín, 18.10.), v okrese Pelhřimov

(Černov, 18.10., Buřenice, 12.10.), v okrese Prachatice (Prachatice, 12.10.) a v okrese Písek (Strážovice u Mirotic, 18.10., Ražice, 18.10., Putim, 11.10.).

Pozorování dospělců na podzim (na vzešlých výdrolech obilnin, orientačně v září a na vzešlých ozimech vysetých v blízkosti loňských ozimů, orientačně fáze 12-29 BBCH, v první či druhé polovině října – dle počasí, do prvního mrazu). Pozoruje se pokud možno za slunného bezvětřného počasí, nejlépe v pozdním odpolední před západem slunce především na řidších prosvětlených místech porostů. U ozimů se preferují širší okraje ze strany, kde byly ozimy v předchozím roce. Kontroluje se množství dospělců kříška polního na 100 smyků. Kritické číslo je 3-7 dospělců na 100 smyků.

Střední výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** pozorován v okrese Jihlava (Zhoř, 26.10.), slabý výskyt byl zaznamenán v okrese Pelhřimov (Buřenice, 12.10., Černov, 4.10., Hněvkovice u Humpolce, 23.10), v okrese Tábor (Záhostice, 26.10) v okrese Strakonice (Katovice, 10.10.), v okrese Prachatice (Prachatice, 5.10.) a v okrese Písek (Čimelice, 9.10., Podolí II, 18.10., Strážovice u Mirotic, 18.10., Putim, 18.10.).

Pozorování hrabošů se provádí v porostech ozimů o výměře větší než 5 ha na počátku a na konci vegetace.

Zjišťují se počty užívaných nor (nory s čerstvými výhrabky nebo pobytovými stopami) v přepočtu na 1 ha a to na základě 4 průchodů o šířce 2,5 m a délce 100 m, resp. cca 140 kroků (celkem 4 x 250 m² = 1000 m²) a vynásobením 10x.

Ošetření na podzim se provede při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. pokud se zjistí více než 200 užívaných východů z nor na 1 ha.

JEČMEN OZIMÝ (RF 14-21 BBCH)

Porosty ječmene ozimého jsou dobře vzešlé a vyrovnané, nacházejí se od fáze 4. listu do fáze počátku odnožování.

Slabý výskyt **padlí travního (*Blumeria graminis* sp. *hordei*)** byl zaznamenán v okrese Jihlava (Velký Beranov, 26.10.) a v okrese Třebíč (Zárubice, 24.10.).

Střední výskyt **kříška polního (*Psamotettix alienus*)** byl zaznamenán v okrese Písek (Boudy, 17.10.), slabý výskyt v okrese Tábor (Pořín, 26.10., Hodonice u Bechyně, 18.10.), v okrese Prachatice (Prachatice, 2.10.) a v okrese Jindřichův Hradec (Řípec, 2.10.).

Pozorování viz pšenice ozimá.

Hraboš polní (*Microtus arvalis*) v ječmeni ozimém byly zjištěny pouze slabé výskyty v okresech: Pelhřimov (Čejov, 18.10., Speřice, 9.10.), Písek (Rakovice, 25.10., Boudy, 18.10.) a Prachatice (Prachatice, 24.10.).

Pozorování viz pšenice ozimá.

KUKUŘICE (RF 87 BBCH)

Porosty kukuřic, které ještě nejsou sklizené, se nacházejí ve fázi fyziologické zralosti: černá skvrna (vrstva na bázi) zrna: asi 60% sušiny v zrnu.

Slabý výskyt **bílorůžové hniloby obilek kukuřice (*Giberella* spp.)** v palicích byl pozorován v okrese Třebíč (Bačice, 19.10.).

Pozitivní výskyt **obecné snětivosti kukuřice (*Ustilago maydis*)** na latách kukuřice byl zaznamenán v okrese Třebíč (Bačice, 19.10.).

Preventivní ochrana spočívá v kvalitní orbě po sklizni, střídání plodin, vyrovnané výživě, přiměřené hustotě porostu, omezení mechanického poškození rostlin a chemické ochraně proti

bzunce ječné (infekce do zraněných míst). Vzhledem k biologii patogenu nelze využít moření osiva. **Není registrován žádný fungicid.**

Pozitivní výskyt **rzi kukuřičné (*Puccinia sorghi*)** byl zaznamenán v okrese Třebíč (Bačice, 19.10.).

Slabý výskyt **bázlivce kukuřičného (*Diabrotica virgifera*)** byl zjištěn okresech: Pelhřimov (Vyklantice, 24.9.), Český Krumlov (Netřebice, 25.9., Velešín 25.9.).

Pozorování se provádí v porostech všech typů kukuřic v oblasti kontinuálního šíření, přednostně na pozemcích osetých kukuřicí i v předchozím roce nebo s výskytem plevelných rostlin – výdrolu kukuřice v následné plodině v předchozím roce, nebo na pozemcích se zkráceným osevním postupem. Monitoring výskytu dospělců na lepových deskách se provádí minimálně jednou týdně v období od 20. června do poloviny října.

Chemická ochrana proti larvám se doporučuje při hodnotě 35 a více dospělců v průměru na jeden lapák za 14 dnů v předchozím roce. Aplikují se insekticidní mořidla nebo půdní insekticidy při setí nebo v době líhnutí larev.

Doporučený termín prvního ošetření proti dospělcům v oblasti kontinuálního šíření na pozemcích s opakovaným pěstováním kukuřice nastává v období dvou až tří týdnů po zjištění prvního jedince ve feromonových lapácích, překračujícím práh škodlivosti, který je stanoven na 35 a více dospělců v průměru na jeden lapák za 14 dnů.

Slabý výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** byl pozorován v okrese Písek (Smrkovice, 25.10.).

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 19 BBCH)

U řepky převažuje fáze vyvinutých 6. až 9. listů.

První slabé výskyty **fomového černání stonku (*Leptosphaeria maculans*)** byly pozorovány v okrese Jindřichův Hradec (Řípec, 2.10., Pleše, 3.10.), Tábor (Bechyňská Smoleč, 18.10., Dolní Hořice, 26.10.), Pelhřimov (Humpolec, 18.10.), Třebíč (Zárubice, 19.10.).

Pozorování fomového černání stonku řepky se provádí při průchodu porostem v RF 15-26 na listech dvaceti rostlin (na deseti místech vždy na 2 za sebou rostoucích rostlinách). Z každé rostliny se hodnotí 2 listy, přednostně se vybírají listy s příznaky napadení. Práh škodlivosti je 5-25 % listů.

Preventivní ochrana spočívá v nákupu zdravého osiva, minimálně 3letý osevní postup. Ochranu vzcházejících rostlin zajistí moření osiva. Fungicidní postřik je možné provést ve dvou termínech. Optimálním je podzimní ošetření ve fázi 14-18 BBCH (4. až 6. pravý list). Časně jarní ošetření může snížit celkové napadení a zpomalit průběh infekce, ale nezničí již infekce, které vznikly na podzim.

První střední výskyt **padlí brukvovitých (*Erysiphe cruciferarum*)** byl pozorován v okrese Třebíč (Zárubice, 19.10.).

Při průchodu porostem se v RF 15 - 26 na 10 místech prohlédnou vždy 2 za sebou rostoucí rostliny. Zaznamená se počet napadených rostlin. Práh škodlivosti je 5 až 15 % napadených rostlin.

Nepřímá ochrana spočívá ve výběru vzdušné lokality, harmonické výživě a nepřehnojování dusíkem. Přímá ochrana – zaznamenány vedlejší účinky podzimního fungicidního ošetření proti fomovému černání stonku řepky.

První střední výskyt **plíseň brukvovitých (*Peronospora parasitica*)** byl pozorován v okrese Třebíč (Zárubice, 19.10.), první slabý výskyt v okrese Pelhřimov (Bákovice, 9.10.).

Při průchodu porostem se v RF 15-26 na deseti místech prohlédnou vždy 2 za sebou rostoucí rostliny. Zaznamená se počet napadených rostlin. Práh škodlivosti je 5 až 25 % napadených rostlin.

Preventivní ochrana spočívá v likvidaci sklizňových zbytků. Většina odrůd ozimé řepky vykazuje dobrou odolnost. Za příznivých růstových podmínek porosty infekci překonají. Přímá ochrana – byla zaznamenána vedlejší účinnost podzimního ošetření proti fómovému černání stonku řepky, pokud se použijí přípravky účinné na oomycety.

První výskyt mšice zelné (*Brevicoryne brassicae*) byl pozorován v okrese Pelhřimov (Bácovice, 18.10.), Třebíč (Zárubice, 19.10.).

V období od 15.10. do 31.10. se při průchodu porostem na padesáti rostlinách sleduje počet napadených rostlin mšicí zelnou.

Chemická ochrana se provádí na jaře do 10 dnů po odkvětu.

Střední výskyt dřepčíka olejového (*Psylliodes chrysocephalus*) zaznamenán v okrese Pelhřimov (Bácovice, 25.9.), slabé výskyty v témže okrese (Čakovice u Pelhřimova, 25.9. a Lukavec u Pacova, 25.9.).

Pozorování dřepčíka olejového se provádí od vzcházení ozimé řepky do poloviny října (RF 9-24) pomocí 2 Mörickeho misek. Mörickeho misky se umístí při vzcházení řepky na 2 protilehlé strany pozemku nejméně 10 m od kraje a naplní se vodou s jarem a kuchyňskou solí. Práh škodlivosti je 2-5 brouků na 1 misku na 1 den.

Nepřímou ochranou je dodržování osevních postupů a likvidování brukvovitých plevelů.

Chemická ochrana se provádí mořením osiva a aplikací insekticidů proti dospělcům. Ošetření se na podzim doporučuje při 1 – 3 broucích na 1 m řádku nebo při 100 a více broucích ve 3 Mörickeho miskách za den.

První slabý výskyt housenice pílatky řepkové (*Athalia rosae*) byl pozorován v okrese Tábor (Bechyňská Smoleč, 18.10.) a v okrese Pelhřimov (Horní Cerekev, 18.10.).

Výskyt housenic na padesáti rostlinách při průchodu porostem se pozoruje v růstové fázi po vytvoření listové růžice.

Nepřímá ochrana: likvidace brukvovitých plevelů a posklizňových zbytků. Kritické číslo je 1 a více housenic průměrně na jednu rostlinu. Obvykle stačí ošetření v ohniscích výskytu od vzejití do konce října.

První výskyt larev zápředníčka polního (*Plutella xylostella*) byl pozorován v okrese Pelhřimov (Bácovice, 9.10.) a Strakonice (Katovice, 25.10.).

První výskyt housenek múry kapustové (*Polia oleracea*) a požerků na listech byl pozorován v okrese Jindřichův Hradec (Řípec, 2.10., Děbolín, 3.10.), Třebíč (Zárubice, 24.10.).

Střední výskyt hraboše polního (*Microtus arvalis*) zaznamenán v okrese Jindřichův Hradec (Rancířov, 8.10., Lovčovice, 8.10., Dešná u Dačic, 8.10.), slabý výskyt pozorován v okrese Jindřichův Hradec (Řípec, 24.10., Pleše, 3.10.), Pelhřimov (Humpolec, 5.10., Bácovice, 9.10., Horní Cerekev, 19.10.), Písek (Dědovice, 10.10., Lučkovice, 11.10., Maletice, 11.10., Boudy, 16.10., Cerhonice, 23.10.), Tábor (Roudná nad Lužnicí, 18.10., Dolní Hořice, 26.10.), Prachatice (Prachatice, 24.10.).

Pozorování a ochrana viz pšenice ozimá.

OKOPANINY

BRAMBORY (99 BBCH)

Většina porostů brambor je sklizena, u zbylých je postupně dokončována sklizeň.

Slabý výskyt plísně bramboru (*Phytophthora infestans*) na hlízách byl pozorován v okrese Strakonice (Katovice, 24.10.), v okrese Prachatice (Vitějovice, 24.10.) a v okrese Pelhřimov (Buňenice, 17.10., Pelhřimov, 17.10.).

Kontrola napadení hlíz se provádí 21 dní po sklizni na 100 hlízách.

Preventivním opatřením je ukončení vegetace zničením natě chemicky - desikací, případně mechanicky – rozbitím. Tímto zásahem se odstraňuje zdroj infekce pro hlízy.

Vločkovitost hlíz brambor (*Thanatephorus cucumeris*) byla pozorována v okrese Pelhřimov (Buřenice, 17.10., Humpolec, 18.10., Pelhřimov, 17.10., Velká Chyška, 18.10.), a v okrese Strakonice (Katovice, 24.10.).

Kontrola napadení hlíz se provádí v době sklizně na 100 hlízách.

Chemická ochrana: moření sadbových hlíz.

V okrese Strakonice (Katovice, 24.10.) a Pelhřimov (Velká Chyška, 18.10.) byly pozorovány slabé výskyty **aktinobakteriální obecné strupovitosti brambor (*Streptomyces scabiei*)**.

Kontrola napadení hlíz se provádí v době sklizně na 100 hlízách.

Ochrana spočívá ve výběru vhodné odrůdy a optimální agrotechnice.

Slabý výskyt **fusariové hniloby bramboru (*Fusarium spp.*)** pozorován v okrese Tábor (Oblajovice, 23.10.).

PÍCNINY **JETEL LUČNÍ**

Slabé výskyty **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** byly pozorovány v okrese Tábor (Horusice, 10.10., Dolní Hořice, 26.10.), v okrese Jihlava (Věžnička, 26.10.), v okrese Prachatic (Protivec, 10.10.), v okrese Písek (Cerhonice, 10.10.), v okrese Jindřichův Hradec (Pleše, 3.10.) a v okrese Pelhřimov (Lohenice, 5.10.).

Pozorování hrabošů se provádí u víceletých pícnin v porostech o výměře větší než 5 ha na počátku a na konci vegetace a po druhé seči jetelovin.

Zjišťují se počty užívaných nor (nory s čerstvými výhrabky nebo pobytovými stopami) v přepočtu na 1 ha a to na základě 4 průchodů o šířce 2,5 m a délce 100 m, resp. cca 140 kroků (celkem 4 x 250 m² = 1000 m²) a vynásobením 10 krát.

Chemické ošetření porostu se provede při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. pokud se zjistí více než 200 a více užívaných nor na 1 ha.

Za oblastní odbor zpracovali: Ing. Pavla Fialová a Lukáš Čech